

באר התורה / הג"ר יעקב אשר פלדמן, מה"ס כתוב משה' וושא"ס, ירושלים

פרשת בשלח

"שם שם לו לך ומשפט"

"ויצעק אל ה' ויזרחו ה' אך וגוי שם שם לו לך ומשפט ושם בסחו" רך בדרך שעתיד הקב"ה לזכות אתכם, ומצווה גמורה ע"כ (בשלה טו כה). בפי רשי' (שם) בד"ה שם שם לו - במרה נתן להם מקצת פרשיות של שצטו, עכ"ל.

-ה-

בבספר אמרי פנחס (שבת ומועדים אחרות רצוי) אילו האיכילנו את המן ולא

נתנו לנו את השבת, קשה הא שבת ניתנה במרה קודם המן ואיפכא זה ליף מדכתיב 'חזק ומשפט', 'חזק' זה פרה אדין בה טעם. ושבת נראה דהוי חזק מדאסירין לאבות מלאכות דזוקא, מחמת שהיו לפניו זה דזוקא וכבר אמר לנו התורה, אלא כונתו על המן של במשכן, ואיב בטירחא תלייא מליטה היה לאסור דברים במלטליין מאידוא טירחא ותרה, וכן קוצץ עצים תלושים דאיון הייבעליהם מובואר בדבריו דמה שפירש רשי' דבمراה נתן להם מקצת פרשיות שבת ופרה ודינים, ליף מדכתיב 'חזק ומשפט', אמנים צרייך ביאור דאי' היה לו לש"י להעתיק גם תיבות אלו.

-ב-

"ויקרא למ Nash ולאהו ליליה ניאמר קומו אן מתוק עמי' וגוי ע"כ (בא בלא). בפרשת המן אי' המן קדים, ודוויך."

-ג-

בשבת אמרת (שבת, תרמו) בפסוק "ראו כי ה' נטה השבת על כן

בשבתי חכמים (שם אוט ט) דאליך ויקרא אל משה מבעל' כמו ויקרא אל משה וידבר ה' אליו" (ויקרא א), כי למשה פירשו שבת בעת ניתנת המן. וכי' בא במדרש עקב (ג) אימתי שמרו ישראל בעבור משה, עכ"ל.

-ה-

בבספר דברי חזק (שם) בד"ה ויקרא למשה ולהרhn לילה - מגיד שהיה מחזר נקט רשי' ליליה' אף על פי שאינו מפרש רק ויקרא לחוד האיך נטה שבת כראוי בזמננו שניתנו להם באלווע ע"ש. וכן הוא בראונה ע"ש

כתב לעיל מיניה (שם ל) ויקם פרעה לילה, והאי קרא עליה קא. אבל נראה כי עתה ניתן את המן ולא נתנו לנו את השבת דחא. נראה דעיקר והוחתו מדכתיב יתור ליליה', דחא שבת הקרה ע"כ פירש דילפין מזה שהקרירה היתה כמו כל סתם קרייה בלילה לאורחים, דחא משה ואחרון לא היה דירה שלהם אלא בגושן לא במצרים, דאין יודעים היכן הוא שרווי אותו שצרכיכם לו, לאפקוי ביום יודעים היכן הוא דמצוי בשוק, עכ"ל.

-ג-

בתיטופות (שבת פז ב) בד"ה כאשר צוך בمراה, ואם תאמר וכי ואית וкоין דבمراה איפקוד אשבת השבת, עניין שאמרו חז"ל הנוטן מונתן [תלתרין] ודרשי' בזמנם השבעי יצאו מן העם ללקוטי" וגוי (בשלה ט ז), וכתיבת תורתה יוויה ביום עמלך" (שם זח), אמא קרי להאי שבת ראשונה

אלמוני שמרו ישראל שבת ראשונה לא שלטה בחן אומה ולשון עכ"ל. שנאמר "ויהי בזמנם השבעי יצאו מן העם ללקוטי" וגוי (בשלה ט ז), וכתיבת תורתה יוויה ביום עמלך" (שם זח), אמא קרי להאי שבת ראשונה כיון דבمراה נצטו והא לא היתה שבת ראשונה דמעיקרה כתיב

-ה-

"ויאתפה דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתתני תשמרו וגוי לדעת שבת היה, ועוד מקשים דמשמעו מתוך הפסוקים ששתי שבתות היו כי איני ה' מקדשכם" ע"כ (כי תשא לא יג).

בשבת (יב) תנייא נמי הרכ"ל לדעת כי אני ה' מקדשכם", אמר לו הקודש ברוך הוא למשה מתנה טוביה יש לי בבית גנווי ושבת שמה, ואני

יעד הבקר" וגוי, "ויהי ביום השבעי יצאו מן העם ללקוטי" וגוי (בשלה ט ז), תלקתו"ו וגוי "ויהי ביום השבעי יצאו מן העם ללקוטי" וגוי (שם זכ-ז) משמע שבשבת שלישית שאחר מרה היא, עכ"ל.

-ה-

ברמב"ז מהרש"א (שם) בד"ה בבית גנווי כו' למסקנה דמויקי לה במתן

שכחה דלא עבידה לאגלווי ניחא, דמתנה טוביה היא שבת דעה"ב נתנו להם מקצת פרשיות של תורה שיתעסקו בהם, שבת פרה אדومة ודיין. ושם נסחו לעם, לשון רשיי. והוא בשם דאותו הפסוקים ששתי שבתות היו

אני תמה, למה לא פירש כאן החוקים האלה והמשפטים ויאמר אבל השטא דס"ד דאשבת דעה"ג גופיה אמר הци דהינו דעבידא

"וידבר ה' אל משה צו את בני ישראל" כאשר אמר ברפרשיות הנזכרות לางלווי, נראה לפרש דהינו מתנה טוביה יש לי בבית גנווי ושבת שמה, ואני ממעלה דברו אל כל עדת בני ישראל וגוי לעיל בז, וכן עשה בכל

-ג-

המצוות באחד ממועד, בערבות מואב, ופסח מדבר (בהעלת ט ב).

ולשון רשי' שאמր פרשיות שיתעסקו בהם, משמע שהודיעם החוקים

ולידעת אם יקבלו אותן בשמחה ובטוב לב, והוא הניסיון שאמר יושם נסהו", והודיעם שעוז יכום במצוות, זהו שאמר (בשלה ט ז)

"אם שמעו תשמע על הקול ה' אלהיך והזונת למצוותיו" אשר יצוה

-ה-

אותך בהם, עכ"ל.

ובספר דגל יהודה (שם) בד"ה שם שם לו וכו', וצ"ל דסבירא לי

להרמב"ז דמשעה שאמר להם בפרשת המן "הוא אשר דבר וגוי

של אדם קבועים לו מרأس השנה ועד יום הכהנים, חוץ מהוצאה

שבתו שבת קדש וגוי ושם ט כב מאז נצטו במצוות שבת למר אחר שברשותם וכו' שאם פחותותם לו, ואם הוסיף לו, ע"כ.

דיני שבת ולמר גם אתחומיין איפקד, ובזה מטורץ קושיית התוס' "

יש לפרש על דרך הוצאות, דמה שאמרו מתנה טוביה יש לי בביית

בשבת שמה דאמרין אלמלא שמרו ישראל שבת ראשונה ע"ש.

גנווי, הכוונה על הוצאות שבת והיא ניתנה להם בפרשת המן,

דבאמת הגם שלמדו הלכות שבת בمراה וע"כ נקט הגمراה הלשון

ומישוב מה שהקדימו ירידת המן לנtinyת השבת.

¹ עי' עוד דברי חזק (ויתרו ייח' ז משפטים כא כא) ובספר דבק טוב (ויצא כת ז) ובמשפע לדוד (ויצא שם).